

ГОД. XXIII.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 36.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази за време бављења позоришне друштине у Н. Саду свагда о дану сваке представе, иначе сваког месеца по је дан пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

ПРОСЛАВА ДВАДЕСЕТПЕТОГОДИШЊЕГ ГЛУМОВАЊА ПЕРЕ ДОБРИНОВИЋА.

У среду, 1. јула о. г., прославио је Пера Добриновић двадесетпегодишњицу свога глумовања у народном позоришту.

После представе „Новог комада“, у ком је јубилар, као Јорик, показао да стоји на висини своје глумачке моћи и уметности, подигла се завеса и пред нама се указала она цела лепа слика као и приликом опроштајне представе Драге Ружићке.

На сред позорнице седели су за столом начеоник др. Лаза Станојевић и управитељ нашег позоришта А. Хацић. Десно од њих седео је јубилар, а лево су седели: Д. Ружић, Т. Сарајлић, као изасланик суботички, и А. Лукић.

Начеоник др. Лаза Станојевић поздравно је јубилара овим значајним и лепим говором:

„Све, што је на овоме божјем свету, подлежи законима природе, а ти су закони вечни! По њима се и јарко сунце рађа, по њима достиже оно свој зенит, па по њима се клони и западу своје без и најмањег застоја на путу своје.

Прелистајте повесницу света, па ћете наћи, да је било народа и држава, што су се из ништавила свога временом подigli, достигли врхунац славе и господарили тако рећи над целим светом, па шта је било на послетку? После највеће славе и господства, исполинске снаге и величине, подлегли су законима природе: опадали су и пропадали, док их није нестало са свим са лица земље, ил' се налазе још само као жалосни остаци негдашње славе и величине.

Прошетајте — лети — убавом долином

и цветном ливадом, пуном једног зеленила и разнобојног мирисног цвећа, па се вратите том истом ливадом — у дубоку јесен — па каква грдна разлика? Ни оне ливаде више, ни дај Боже! А зашто? За то, јер је и њено шаренило подлегло закону природе, — свело је и прецветало.

Вечним законима природе не може нико умаћи, њима подлеже подједнако и слава и срећа и величина и лепота и вештина и уметност, сваки створ божји и сви људи. Свашта има своје — макар и релативно само — златно доба. Па тако је ево и код нашег слављеника Пера Добриновића. Он је прво доба младости своје провео као почетник у храму Талије, напредујући постепено, док није достигао данашњи ступањ вештине. А данас? У добу најбоље мучке снаге налази се на врхунцу своје глумачке уметности, као сунце на зениту своје. Та има ли кога међу поштованим посетиоцима нашег позоришта кога Добриновић није разонодио? Има ли тих ледених уста, а да их Пера Добриновић није насмејао? Има ли тог каменитог срца, а да га Пера Добриновић није раздрагао? Има ли међу нама кога, а да га Пера Добриновић није својом вештачком и смишљеном игром занео? Ал' ко би могао и побројати све врлине уметника првога реда Пера Добриновића!

Доста, да му после 25 годишњег мучног, турског и напорног глумачког рада централна управа овом свечаном приликом ево јавно признаје велике заслуге за српско народно позориште.

Драги господине! Централна управа наша подноси Вам за спомен вашег 25 го-

дишњег глумовања овај незнатан дарак, као видљив знак признања и благодарности са жарком жељом, да још дуго истрајете на врхунцу своје глумачке уметности, на душевну насладу, радост и задовољство благодарне и наклоњене Вам позоришне публике, која живи у тој лепој нади и жељи, да ће те Ви и у будуће настојати свом снагом свога знања и умења, да одржите посетиоце нашег позоришта у том лепом и тврдом уверењу, да сте били и да ћете и на даље остати њен љубимац.

Живио Пера Добриновић!“

Кад је говорник довршио свој говор, предаде му у име управног одбора „друштва за српско народно позориште“ леп ловоров венац од сребра.

Јубилар је на тај поздрав одговорио ово: „Високо уважени господине председниче! Ако сам за ово 25 година својим глумачким радом и заслужио по који пут признање и одликовање: ово данашње надмашује све досадашње указане ми почасти. Ја се из дубине душе своје најтоплије захваљујем и овом приликом, како Вама, г. председниче, тако и управном одбору на признању мога глумачког рада. Ја ћу се и од сада трудити, да се озбиљним радом својим достојан покажем те Ваше љубави и Ваше пажње према мени. То ће ме соколити, да истрајем у раду свом око унапређења како свога тако и наше глумачке уметности“.

Управитељ нашег позоришта А. Хаџић, поздравио је јубилара срдачним речима и предао му је у име Новосаткиња, и Новосађана поклон, у лепо израђеној кутији, у којој је био 1 велики дукат окружен са још 16 царских дуката с натписом: „Српкиње и Срби Новосађани — Пери“.

Јубилар је у својој захвалници на том поклону рекао: „Захваљујем из дубине душе своје вама, мени вазда милим и драгим поштовачицама и поштовачима новосадским и молим вас, да примите моју најтоплију благодарност на тој вашој пажњи и лепом дару. Уверавам вас, да нисте могли изабрати племенитије руке, да ми тај дар предаду, него што су руке мог милог учитеља и управитеља. Мили мој

учитељу! Примајући тај дарак из Ваше руке, са највећим поштовањем и захвалношћу изјављујем, да ја то, што сам постигао, само Вама могу захвалити, па с тога слободно могу од свег срца рећи, да је ова данашња слава моја и Ваша слава!“

За тим је управитељ поздравио јубилара у име добротворне женске задруге Српкиња В. Бечкеречкиња и Бечкеречана и предао му на јастуку од првене кадиве, златом опточеном, сребрн ловор-венац, као дар њихов.

Јубилар, дубоко потресен том лепом пажњом, рече: „да нема довољно речи, којима би могао исказати оне топле осећаје, које је овај поклон у срцу му изазвао. За то само кличе: „Живеле Бечкеречкиње! Живили Бечкеречани!“

Тоша Сарајлић из Суботице, поздравио је јубилара бпраним речима и у име Суботичких поштовача предао му је ловор-венац с тракама и с натписом.

Јубилар примајући тај видљиви знак лепе пажње према њему, замолио је предавача да однесе поздрав и захвалност његовим Суботичким поштовачима.

На послетку је редитељ Андрија Лукић искреним речима поздравио јубилара и предао му у име другова сребрн ловор-венац.

На јубилару се приметило, да га је то одликовање и мило дирнуло и потресло, јер тек после кратке паузе могао је рећи узбуђеним гласом: „Хвала Вам моји мили и искрени другови! Дај Боже, да сваки од Вас дочека оваку славу. И ако не будем међу Вама, ја ћу и с оне стране гроба увек сећати се Вас и ваше љубави према мени!“

Осим тих поклона добио је јубилар од Ј. Будимира, трговца из Новог Сада, лепе нове гајде с натписом: „Јану“.

Тиме је завршена ова лепа, скромна прослава и публика је и за време представе а и после, за време саме прославе, непрекидно одавала заслужено признање своје љубимцу.

Јубилар је добио из свију крајева Српства до близу две стотине телеграфских поздрава.

Напоменути нам је још, да се Нови Сад и овом приликом лепо показао, а то се могло постићи само тако, што су тежак и неми посао око скупања прилога за

поклон, из љубави према нашем позоришту, на себе примили: гђа Катица Новићка и Давид Ђурчић. Нека им је и овде изречена захвалност на томе!

ЖИСТИЖИ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Нов комад“, драма у 3 чина, написао Дон Мануел Тамајо и Баус, са шпанског превео Х. С. Давичо, приказан дне 1. јула 1898.)

Овај заиста прекрасан комад, по други пут приказан у Новом Саду, успео је, ако је то могуће, још и лепше него први пут. Не само одушевљење и занос, којим је г. Добриновић овај пут, као на дан прославе своје двадесетпетогодишњице, улогу Јорика приказао, већ и красоте јаким драмским момената, које су овај пут још јаче биле истакнуте, оставише дубок утисак на публику.

Једва се може љубомора пластичније приказати, него ли ју је то овај пут г. Пера Добриновић приказао.

О самом комаду могу само толико рећи, да је мало нових драма тако лепо замишљених и изведених. У чему се управо састоји трагика тога комада? Њезина основна тема је овде: *in quo quis peccat, in eo punietur*, (у чему ко греша, у том га и казна постигне.)

Јорик (г. Добриновић) узео је у старијим годинама за жену младу девојку, којој је добротвором био, те се тиме огрешио о законе природе. Он не пита, хоће ли му Алиса (г. Бакаловићка) моћи враћати љубав љубављу. Истина, то још неспричава грех Алисин, да проводи иза његових леђа љубав са Едмондом (г. Спасићем), којему је такођер Јорик био добротвором. И Валтон је кривац, и то најгори. Свакога од криваца постигне конгрујентна, долична казна, тако, да је такованој трагичној правди у сваком погледу задовољено. Али ми ипак жалимо и Јорика и Алису и Едмонда, јер су жртвом природне силе, јаче од њих самих, те управо зато и заслужују наше сажаљење.

Прекрасна је мисао, да видимо на позорници Шекспира и Јорика, којег се име спомиње и у Шекспирову Хамлету, у привору, где гробар баца његову љубављу из гроба баш пред ногу Хамлету.

Сав закулисни глумачки свет живо је и верно приказан, како га је могао само Тамајо, глумачко дете, приказати. Биће, може бити згоде, да о овом комаду још и опширније проговорим.

Сам приказ био је, како рекох, по готово још бољи, него први пут. Г. Добриновић је целу скалу разних осећаја приказао оном виртуоз-

ношћу, којој смо се од њега навикли. Нарочито је значајно нагласио речи Јорикове, како га пече, што се хоће, да остане увек само лакрдијашем, а ипак је у њега толико дара и за трагичне јунаке. Јадни Јорик није ни слутно, како ће се његово славољубље кобно свршити, како ће он сâм постати трагичним јунаком. Г. Добриновић нам је разне метаморфозе душевног расположења бедног Јорика приказао оном конгенцијалношћу, којом само одлични глумачки таленти знају да прикажу свому индивидуалитету најхомогенија симпатетична лица. Желили бисмо, да га наши млади глумци и глумице помно проматрају, како и у суперлативу душевних пароксизма уме да савлада неестетичну провалу душевне боље и крик гласа, те згодном и доличном вибрацијом, јаче него фортисимом крика, потреса душу и срце гледалаца.

Гђа Бакаловићка и г. Спасић били су и ове вечери „*comme il faut*“, а г. Николић у улози Валтона по готово још и бољи, него ли први пут. Особито му је пошло за руком, лепо нагласити одлуку, да ће се осветити: „Крвавим сузама платићеш ове сузе, што их сада ја пролевам“.

Г. Васиљевић је и згодном маском и доличним држањем и гласом врло симпатично и успело приказао појаву Шекспира. А морамо похвалити и г. Динића, у улози сценаристе, и г. Душановића у незнатној, али лепо интерпретираној улози писца.

Сама по себи дошла нам је на памет мисао, колико ли ће још тријумфа постићи на позорници слављеник г. Добриновић, када се, ето, у јек мушке снаге толико у својој уметности усавршио, те нам ствара од дана на дан све савршеније глумачке креације.

Бог нам га још дуго, дуго поживео!

Ј. Хр.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Ред позоришних представа.)

У четвртак 7. (19.) јула први пут: „**Сестре**“. Драма у 3 чина, написао Евгеније Кумичић.

У суботу 11. (23.) јула први пут: „**Ханела**“. Виђење и јава у два раздела, с певањем и свирком, написао Герхарт Хауптман, превео Сава Петровић.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

33. Представа.

У ДУНЂЕРСКОМ ПОЗОРИШТУ.

У претплати 17.

У Новом Саду, у уторак 7. (19. јула) 1898.

ПРВИ ПУТ:

ПРИБИСЛАВ И БОЖАНА.

Историјска драма у 5 чинова, с певањем, написао Драг. Ј. Илић, музика од Д. Јенка.

Редитељ: Добриновић.

О С О Б Е:

Прибислав, кнез Вагорски — Спасић.	Милена, мајка драгошева — Љ. Динићка.
Драгош — — — — — Васиљевић.	Божана, кћи браниборова — М. Марковићка.
Ратибор — — — — — Марковић.	Радојка, њена другарица — С. Бакаловићка.
Бујан — — — — — Поповић.	Кум — — — — — Николић.
Звездан — — — — — Мицић.	Чауш — — — — — Бакаловић.
Радослав, отац прибислављев Лукић.	Први сват — — — — — Душановић.
Бранибор, многобожачки свештеник — — — — — Ружић.	Други сват — — — — — Павићевић.
Царица над вилама бродарицама Д. Стефановићка.	Први судија — — — — — Динић.
Милунка } — — — — — Т. Лукићка.	Други судија — — — — — Тодосић.
Вита } виле бродарице — Д. Васиљевићка.	
Борка } — — — — — Љ Душановићка.	

Народ, виле, судије добрих људи, сватови, хајдуци. Догађа се у VI. веку на острву Рујану међу полабским Словенима.

I. чин: Шајка. — II. чин: Лов. — III. чин: Додола. — IV. чин: Сватови. — V. чин: Суд добрих људи.

За овај комад прављено је ново одело и набављен је цео позоришни прибор уз то.

У четвртак 9. (21.) јула први пут: „Сестре.“ Драма у 3 чина, написао Евгеније Кумичић.

Улазнице могу се добити у књижарници Браће М. Поповића од 8—12 сахата пре подне, и од 3—6' после подне и у вече у позоришту на каси.

Умољавају се пошт. госпође и госпођице, да изволе у позоришту без шешира седити.

Почетак тачно у 8 сахата у вече.